

CREDI MUS

NR. 2 2020

LES OM:

- PRESTENS HVERDAG
- AKEDI
- TEOLOGI I SILMARILLION

Adresse:

Credimus
Akersveien 16 a, 0177 Oslo
Tlf.: 23 21 95 40
E-post: credimus@nuk.no
ISSN 1503-7959

Utgiver:

Norges Unge Katolikker (NUK)
Akersveien 16 a, 0177 Oslo
Tlf.: 23 21 95 40
E-post: nuk@nuk.no
Web: www.nuk.no

Redaksjonen:

Marta Krakus
August Wade
Peder Foss
Ingvild Aavitsland
Øyvind Johannes Evenstad

Gjesteskribenter:

Sara Kapek
p. Khiem

Layout:

Karol Michalczuk

Forsidebilde:

Damien DUFOUR Photographie
/Unsplash

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS

Om bladet:

Credimus er et katolsk blad for betalende medlemmer av NUK over 19 år. Andre kan abonnere på bladet for kr. 150,- i året.

Gaver mottas med takk! Konto-
nummer 3000 16 91399. Merk
innbetalingen med "Credimus".

LEDER

Kjære leserne!

Foran dere ligger et helt nytt og ferskt nummer av Credimus! Det er like spennende for oss hver gang å skrive og dele glede og sannhet og vi håper det blir til god, åndelig næring for dere og hjelp i relasjon med Vår Herre.

For i alt vi gjør har vi ett mål til slutt, og det er himmelen og fellesskap med Kristus. For tenk, vi skal faktisk alle bli helgener! Det er en helt utrolig, men likevel reell virkelighet, og med Guds nåde skal vi bli ett med Ham og med hverandre.

Kjære Mor Teresa skriver:

"We must become holy, not because we want to feel holy, but because Christ must be able to live his life fully in us."

Kristus handler gjennom oss, og det er en så stor ære, så stor forening, at Han, Vår Gud, lever i oss og helliggjør oss. Dette er vårt endelige kall. Dette er vår vei, veien til helligheten. Kallet vi velger for oss skal helliggjøre oss og la Jesus leve i oss. I denne tiden forbereder jeg meg med min forlovede til hellig ekteskap.

Foto: privat

Med den dagen vi sier "ja" til hverandre blir vår største oppgave å helliggjøre hverandre, å gi hverandre Gud. Og dette er ikke et prosjekt for en begrenset tid, for spesielle anledninger. Dette blir faktisk hverdagen vår. Den helt vanlige hverdagen til hver og enkel av oss er vår kallsvei, er vår hellighetsvei. Det er i dag vi elsker og sier ja til Gud, lar Ham leve gjennom oss. Alle våre handlinger og aktiviteter, uansett hvor vi er veien vår kan bli til Guds ære.

Derfor vil vi i Credimus skrive til dere om vår katolske hverdag. Det er i den gråeste hverdagen at kampen om vår hellighet foregår. Alt vi gjør kan vi gjøre for Herren og med Ham.

Vi skriver om hellig ro, om troen som vårt kompass for hverdage, om våre utfordringer, om våre kall i praksis, og vi inviterer dere til, først, en refleksjon sammen med oss, så en kjærlighetsdans med Gud i deres egne hverdag!

La meg avslutningvis sitere Mor Teresa igjen som oppfordrer oss alltid til å omfavne hverdagen og elske gjennom alt vi gjør, i tillegg til å ønske dere en god lesingsstund!

"Love begins at home, and it is not how much we do... but how much love we put in that action."

INNHold

<i>Bønn og Salme</i>	4
<i>Hellig, katolsk ro i en urolig verden</i>	6
<i>Min katolske hverdag</i>	9
<i>Kall til lærer</i>	12
<i>En prests hverdag</i>	14
<i>Credimus anbefaler</i>	17
<i>Indre fattigdom</i>	18
<i>St. John Henry Newman for everyday</i>	21
<i>Latskap, tristhet og akedi</i>	22
<i>Kyskhhet</i>	26
<i>Tolkiens teologi</i>	30

BØNN

Foto: Anuja Mary Tilj, Kent Pilcher
/Unsplash

Hør min bønn, Maria, foran deg jeg kneler ned. Ta denne dag, la den bli din, og lær meg kjærlighet.

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu!

Alt jeg har, det gir jeg, Moder, alt tilhører deg, bær det du frem til din Sønn, og lær meg bli som ham.

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu!

Stille her, Maria, møter jeg ditt ømme blikk; her i din favn livet blir nytt, vår Moder nådefull!

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu!

T&M: Maria Parkinson

O: Sr. Maria Nada av Inkarnasjonen OCD

Salme 121

1 Jeg løfter mine øyne mot fjellene.
Hvor skal min hjelp komme fra?

2 Min hjelp kommer fra Herren,
himmelens og jordens skaper.

3 Han vil ikke la din fot vakle,
din vokter vil ikke blunde!

4 Se, han blunder ikke og sover ikke,
Israels vokter.

5 Herren er din vokter,
Herren er din skygge
ved din høyre hånd.

6 Solen skal ikke skade deg om dagen,
heller ikke månen om natten.

7 Herren skal bevare deg fra alt ondt.
Han skal bevare ditt liv.

8 Herren skal bevare din utgang og din
inngang fra nå og til evig tid.

HELLIG, KATOLSK RO I EN UROLIG VERDEN

■ Når jeg tenker på min hverdag, ser jeg for meg en rolig dans i en blomsterhage. Rolig, med tid og mulighet til å se alle detaljer og beundre Guds gaver i mitt liv. En hellig ro.

I vår hverdag kommer Gud som vindens bris, og berører oss med sin kjærlighet på den roligste måte.

”

Vi er skapt for kjærlighet og det er kjærlighet som er vårt mål. Kjærlighet krever av oss å ha øynene åpne og ta oss tid til å se. Kjærlighet krever at vår sjel er åpen for Gud, den Elskede, så vi kan bli mer som Han.

Ett skritt om gangen, så stanse, se rundt oss, beundre, tenke, legge merke til detaljer. Disse lærer og viser oss skjønnhet og minner oss om andres behov.

En åpen sjel er i stand til å mota alle nådegaver som Herren har beredt for oss hver dag, hvert eneste øyeblikk. Det er så mange av dem. Hvis vi åp-

ner hjertene våre, kan vi lytte, se, berøre, lukte og smake på gavene som Gud sender oss, som han selv vil at vi skal kunne oppdage. For å gjøre det, trenger vi å være til stede og ikke skynde oss gjennom dagen. Denne dagen vi har i dag er vår gave å pakke ut. Denne dagen er tjuefire timer med muligheter til å beundre, takke, reflektere, men også lide sammen med Kristus, forene seg med vår Gud gjennom alt vi gjør. Disse mulighetene er ikke noe vi trenger å løpe etter heller. De blir gitt oss. Selvfølgelig kan det hende at vi får en sjanse som vi må gripe tak i og handle

raskt. Da vil vår Herre kalle på oss. Vi skal alltid være våkne så vi kan høre Hans stemme. Likevel, i vår hverdag, kommer Gud som vindens bris, og berører oss med sin kjærlighet på den roligste måte.

Hellige ro i vår hverdag er å våkne om morgenen fra hvile, rette blikket mot Herren og gi vår dag og alt som vil skje i hans kjærlige hånd. Det er små samtaler, ord hvisket til den Elskede. Ofte blir disse ordene og handlinger gitt til Gud gjennom tjeneste mot være nærmeste. Det er sakte bevegelser, for det er Guds fred

vi skal bevare i våre hjerter. Denne freden lar oss ikke bare rette tankene våre mot Gud, men den lar ham også lære oss sine skritt.

Å være katolikk i hverdagen er å være våken og tilstede. Det er å være fylt med Guds fred uansett omstendigheter.

I hverdagen vår er vi kalt til å se og elske det gode vi ser. Syngende fugler, trær og løv på bakken, den vakreste himmelen med fargen til Vår Frue, ansikter til dem vi møter, som skjuler så ulike følelser ... Vi kan se våre kjæres behov og møte

dem. Vi har tid, nok tid til å se det andre menneske, til å høre på den som sitter med oss, til å beundre våre kjæreste. Selv med mange aktiviteter, med Guds fred i oss og hans hellige ro kan de korteste øyeblikkene bli lange kjærlighetsblikk. Vi har plutselig tid til å samtale med Vår Gud, og ved siden av våre egne tanker legge folk som venter på ambulansen og de som gikk forbi oss på gaten, i Herrens hender.

Kjærlighet krever tid. Noen ganger krever den at vi legger fra oss det vi gjør. Det skjer ofte at vi kjenner på Guds kall,

på Hans stemme som inviterer oss til samvær. Da må vi bryte opp og løpe til vår Gud, om det så er tid med Ham i en kort bønn eller noe vi gjør for det andre mennesket! For å virkelig elske andre mennesker, trenger vi å se dem og sette dem foran oss selv. Når vi åpner øynene våre, ser vi virkelig hvor sliten vår jordiske kjæreste er. Når vi virkelig hører, kan vi høre at ordene vi sa brakte sorg. Når vi spør, vet vi hvordan vi kan tjene andre. Kjærlighet er den vakreste gaven. Det er det vi er skapt for, og det som førte oss til liv. Gud kan nå lære oss hvordan vi kan

Å praktisere stille bønn og forelske seg i stillhet er en perfekt invitasjon til kommunion og en hellig ro i hverdagen.

bli kjærlighet, bli lik Kjærligheten selv. Det er Han som ser, venter, lytter. Han har all tid.

En av foreleserne mine på Angelicum sa en gang at den personen du har en fortrolig samtale med, må oppleve at du virkelig lytter. På dette tidspunktet er all din oppmerksomhet rettet mot den personen. Mor Teresa sa alltid at når vi møter den andre personen, møter vi Kristus, og derfor må vi oppføre oss som om vi møter Ham, og gi vedkommende all oppmerksomhet og kjærlighet. Det er ikke vanskelig å se hvordan verden forstyrrer oss i dette betydningsfulle møtet. Hvor mange ganger blir vi distrauert av støy rundt oss, folk som løper, biler som kjører forbi (i Italia, der jeg bodde i fjor, er det er eget show hver gang en vespa kjører forbi). Ikke minst er vi bombardert med bilder. Plakater, filmklipp, som så altfor ofte har et innhold som ikke er bra for vår sjel. Vår hverdag er også en kamp for kjærligheten.

I en hellig og rolig hverdag trenger vi gode midler for å se det gode, det vakre og for å være klare til å tjene. Vi trenger også våre midler til å beskytte

oss fra det som tar fra oss roen. For å våke må vi kunne ha blikket rettet fast på vår Gud. Å praktisere stille bønn og forelske seg i stillhet er en perfekt invitasjon til kommunion og en hellig ro i hverdagen. I rosenkransen omfavner vi hele verden og alle bekymringer, og gir dem i Vår Mors hender. Glede er sentralt i vår hellige hverdag.

“Glede er kjærlighet. Glede er det normale resultatet av at et hjerte brenner med kjærlighet” (Mor Teresa)

Vi må ha glede, vi må søke glede, men viktigst av alt, vår glede må komme fra Gud. Når vår glede er grunnfestet i Ham, rokkes den ikke. Når vi vet at Han elsker oss, når Han selv er vårt mål og kilde til glede, da forblir den i oss, selv når verden og hverdagen kan bli utfordrende. Når vi elsker, er vi i stand til å gi av oss, ja, til og med gi avkall på oss selv og andre, på våre egne behov, og fortsatt ha glede. For glede er et normalt resultat av kjærlighet. Med glede i Gud og glede av å elske, kan vi ha hellig ro i en urolig verden.

Jeg deler til slutt en kristen barnesang fra min egen barndom og ønsker dere en hellig, rolig og gledelig hverdag, under alle omstendigheter!

*“En så stor, en så liten
Kan bli en helgen
En så tykk, en så tynn,
Kan bli en helgen
En som deg,
Og en som meg
Kan bli en helgen*

*En helgen elsker Gud, mer
enn sitt eget liv
Elsker sin neste, som seg selv*

*Den som omvender seg,
sørger ikke
Hver helgen smiler bredt
Bare den omvendte er
virkelig fornøyd
Hver helgen smiler bredt*

*Jeg trenger ingenting,
Jeg gleder meg alltid
For et hellig mannskap elsker
bare Gud*

*Hvor kan vi finne helgener i
dag?
De er blant oss, på skole og
jobb!”*

Original tekst: Arka Noego
“Swiety usmiechniety”.
(oversettelse: privat)

MIN KATOLSKE HVERDAG - 3 I MENIGHETEN I POLEN

■ I denne utgaven vil vi finne ut så mye som mulig om katolsk tro i hverdagen. Derfor intervjuet jeg tre av vennene mine som bor i et land hvor katolikker er i flertallet - Polen. Vi får blant annet vite hvordan troa påvirker dagen deres og hva de gjør for å forbli nær Gud.

1) Hvordan påvirker din tro hverdagen din?

Troa påvirker hverdagen min på en radikal måte, men samtidig har disse gestene blitt så selvfølgelig for meg at de har blitt en uunnværlig del av hverdagen min. Når jeg står opp om morgenen gjør jeg korsets tegn og ber Gud å ta vare på meg denne dagen. Når jeg går forbi en kirke, går jeg inn for å be litt. Jeg kan ikke tenke meg å legge meg uten å ha hatt en samtale med Gud. I alle mine hverdagslige valg tar jeg troa i betraktning.

2) Gjør troa noe lettere i livet ditt?

Jeg er overbevist over det. Jeg er sikker på at Gud kjenner meg utenat og tar vare på meg. Følelsen at Han alltid er nær gir meg en usammenlignbar trygghet. Troa gjør det også lettere å ha tillit til mennesker og være oppmerksom på andre og deres sorg.

3) Gjør troa noe vanskeligere i livet ditt?

Vel, Jesus selv sa jo "Om noen vil følge etter meg, må han fornekte seg selv og ta sitt kors opp og følge meg." (Mark 8, 34) Å leve ut troa er ikke lett, det skal koste oss noe.

Noen ganger ser jeg en løsning som synes enklere, en snarvei.

Den er vanskelig å velge bort fordi jeg vet hvor mye slit og strev den veien som føles virkelig rett kommer til å kreve fra meg. Troa hjelper meg å velge den vanskeligere veien som viser seg å være full av fantastiske begivenheter :)

4) Hva hadde blitt annerledes i hverdagen din dersom du ikke var troende?

Jeg hadde hatt et helt annerledes verdssystem og hadde ikke vært like følsom. Jeg hadde ikke hatt like mange fantastiske venner, hadde ikke deltatt i Europeiske Ungdomsmøter (Taizé), lettet etter en katolsk studentgruppe... Det er van-

skelig å tenke hvor jeg hadde vært uten Gud.

5) Hva hjelper deg å opprettholde forholdet ditt med Gud? Hvordan pleier du troa di?

Først og fremst - Bibelen. Før stå den øverst i hylla, nå leser jeg ofte i den og markerer setninger som er spesielt viktige for meg. Så bønn - jeg begynner ikke dagen uten en samtale med Gud. Også sakramenter er viktige for meg. Jeg liker å snakke med venner om troa. Før var det utenkelig for meg, nå helt naturlig.

Gosia, 25, nyutdannet økonom

1) Hvordan påvirker din tro hverdagen din?

Troa mi gjør at jeg ser på hverdagen på en annen måte, at jeg tenker gjennom relasjonene med andre mennesker, hvordan jeg kan være med dem og hvordan jeg kan være for dem, hvordan jeg kan dele troa mi med dem.

2) Gjør troa noe lettere i livet ditt?

Troa hjelper meg å ha tillit til virkeligheten, til hverdagen, til andre mennesker.

3) Gjør troa noe vanskeligere i livet ditt?

Troa gjør det vanskeligere å tilpasse seg. Til forskjellige situasjoner, eller tilstander. Noen ting kan jeg ikke bli med på eller være enig i. Jeg kan ikke krysse mine morale grenser.

4) Hva hadde blitt annerledes i hverdagen din dersom du ikke var troende?

Jeg hadde sikkert vært mer forvirret. Jeg hadde pleid egoismen i meg, prøvd å tilfredsstille meg selv med forskjellige ting.

5) Hva hjelper deg å opprettholde forholdet ditt med Gud? Hvordan pleier du troa di?

Det mest grunnleggende som hjelper meg i dette forholdet er tid. Tid som jeg setter av for Gud. Det at jeg ofrer min tid for bønn, for å være sammen med Gud, å ha alenetid med Ham, skyver på en måte bort mine problemer. Det gjør at ikke alt er en brennende prioritet. Det skaper plass for å lytte til Ordet og til stemmen Hans, til det Han har å formidle.

Wojtek, 22, lydtekniker

1) Hvordan påvirker din tro hverdagen din?

Troa er en del av livet mitt, den styrker meg i vanskelige situasjoner, hjelper å håndtere dem og påvirker mine beslutninger - de store og de små.

2) Gjør troa noe lettere i livet ditt?

Troa gjør at jeg har mer tillit og bekrefter at jeg aldri, i ingen situasjon, er alene.

3) Gjør troa noe vanskeligere i livet ditt?

Noen ganger hender det at den blokkerer følelser eller fører til altfor stor skyldfølelse hos meg.

4) Hva hadde blitt annerledes i hverdagen din dersom du ikke var troende?

Uten tro hadde jeg ikke sett meningen med livsveien min, med å bekjempe vanskelighe-

ter. Også verdisystemet mitt hadde vært annerledes.

5) Hva hjelper deg å opprettholde forholdet ditt med Gud? Hvordan pleier du troa di?

Eukaristi, kommunion og skriftemål hjelper meg å opprettholde forholdet med Gud. Å leve i fellesskapet, å være omgitt av andre troende styrker å forbli i troa, nær Kristus, og styrker følelsen at tro gir mening og er levende.

Beata, 29, journalist

TIL LÆRER

■ Etter flere år som kateket i St. Olav i Oslo, i tillegg til annen undervisningserfaring, har jeg kommet frem til at læreryrket er noe jeg kan forfølge videre. I dette lille stykket skal jeg prøve å si noe om hva det innebærer å være en katolsk lærer på ulike nivåer, med Den hellige Josemaría Escrivá (1902–1975) som «åndelig veileder».

I løpet av det siste året har jeg blitt stadig mer interessert i spiritualiteten til Opus Dei, som ble grunnlagt i 1928 og gjort til personalprelatur i 1982. Organisasjonens grunnlegger, Den hellige Josemaría Escrivá, var inspirert av ideene til andre store helgener som Den hellige Ignatius av Loyola («kontemplasjon i handling») og Den hellige Thérèse av Lisieux («den lille vei»).

Opus Dei har legfolkets apos-

tolat som spesielt fokus for sin spiritualitet (i tillegg til ideen om filiasjon eller åndelig sønnskap med Maria og Josef, men det er ikke så relevant her). Ved å gjennomsyre den verdslige sfære med «evangeliets ånd» (som ifølge kirkerettens kanon 225, § 2 er legfolkets spesielle plikt) kan vi gjøre vårt daglige arbeid til Guds verk – Opus Dei.

Den hellige Josemaría var svært opptatt av utdanning og

det intellektuelle liv. Universitetet i Navarra ble grunnlagt i 1952 etter hans oppfordring. Men han syntes at det var «absurd» å legge troen til side når man skal studere eller jobbe ved universitetet, som om man legger fra seg hatten ved døren. Det samme gjelder for alle yrker, enten man er snekker eller politiker.

I én forstand trenger ikke Kirken å gå inn for å «gjennomsyre» samfunnet og arbeidslivet.

Den er der nemlig allerede, i pliktoppfyllende katolikker som utfører sitt arbeid så godt de kan. Vi er jo ikke Kirken bare når vi går i messen eller ber. Vi er også Kirken når vi er blant kolleger på arbeidsplassen, ute med venner og hjemme med familien.

Dette gjelder som sagt for alle yrker, men jeg tør likevel påstå at det å være lærer – enten det er som kateket, på skolen eller universitetet – har en spesiell status og er mer «kallspreget» for katolikker (selv om det ikke kan konkurrere med det primære kallet til ekteskap eller tjeneste for fellesskapet). Det er Guds nådegave som gjør noen til lærere (Rom 12,6–7 og 1 Kor 12,28).

Det viktigste forbildet for katolske lærere er Jesus Kristus, som blir kalt rabbi – det betyr lærer (Joh 1,38). I Retningslinjer for katekesen, utgitt av OKB i 1999, står det om Jesus: «Han lærer oss hvordan vi skal undervise» (s. 13–14). Lærere bør «ta av hans pedagogiske bredde» (s. 35). Det kan for eksempel innebære bruk av lignelser (eller fortellinger mer generelt) som et pedagogisk

Vi er jo ikke Kirken bare når vi går i messen eller ber. Vi er også Kirken når vi er blant kolleger på arbeidsplassen, ute med venner og hjemme med familien.

verktøy.

Kristus bør også være forbilde i lærernes personlige liv. Kirkerettens kanon 803, § 2 sier at katolske lærere – spesielt på katolske skoler – bør være «fremragende» når det gjelder rett lære og integritet i livet. Man kan ikke gi det man ikke har. Den hellige Josemaría understreker at vi må handle rett før vi kan undervise, slik det står skrevet: «Jesus gjorde og lærte» (Apg 1,1).

Men Kristus er mer enn et forbilde. Han er også målet for all utdanning, i den forstand at han er Sannheten selv (Joh 14,6) og utdanning er en søken etter sannhet. I en kateketisk sammenheng er dette enda viktigere, siden hensikten er formasjon – definert i Retningslinjer for katekesen som «en helhetlig oppøving av hjerte og tanke der målet er å bli likedannet med Kristus» (s. 96).

I Den katolske kirkes katekisme står det: «Foreldre har førsteansvaret for barnas oppdragelse» (nr. 2223). Samtidig har skolen og menigheten et ansvar for å støtte foreldrene i denne oppgaven – spesielt hvis det er snakk om en katolsk skole. Hjemmet, skolen og menigheten har blitt omtalt som «den kateketiske trio». I dag er det en svekket forbindelse mellom disse, slik at trosformidling i stor grad er overlatt til katekesen.

Til slutt vil jeg påpeke at katolske lærere er kalt til å elske og ha omsorg for elevene sine, fordi de er skapt av Gud i hans bilde og likhet (1 Mos 1,26–27). Håndverkere jobber med å forme død materie, mens lærere jobber med å forme levende mennesker. Når det gjelder katekese, har hele menigheten interesse av at kateketene gjør en god jobb. Derfor er det viktig at vi gir dem vår støtte, våre bønner og gode råd.

Tekst: p. Khiem

Foto: Privat

■ Vår hellige og allmektige Gud skapte mennesket av kjærlighet og satte det til å forvalte verden. Siden skapelsens begynnelse har mennesket mottatt dette vakre kallet som en del av hva det innebærer å vokse i hellighet. Vi forvalter Guds skaperverk ved å arbeide iherdig med de forskjellige oppgaver som er tildelt oss.

«Be og arbeid» er mottoet til den hellige Benedikt av Nursia. Han skrev ikke denne regelen for seg selv alene. Han ønsket å dele sin inspirasjon med verden og med dem som elsker Gud. Denne regelen er ment både for dem som lever i ekteskapet og for dem som vier livet sitt til Gud i sølibatet.

Begynnelsen

Min dag, og min uke, som prest er formet etter denne rytmen – be og arbeid. Denne

rytmen har ikke til hensikt å være repeterende, men den bør heller forstås som en trapp som bringer og løfter mitt liv nærmere Gud.

Dagen starter rundt kl 06.30 om morgenen med å takke Gud ved å kysse korset som henger på veggen. Vår kjærlighet bør bestandig bli uttrykt i både ord og handling. De som lever i ekteskapet, viser sin kjærlighet for hverandre på forskjellige måter, og et av de mest intime handlinger er når

de gir hverandre et dypt kys. Lignende ser vi ofte foreldre som vekker sine småbarn. De kjæler og kysser dem, og viser dem mange ømme handlinger. Som prest er også jeg gift med Kirken. Jeg er kalt til å være Kristus i mitt liv og Kirken er min brud. Og slik omfavner jeg korset med kys for å uttrykke min dypeste hengivenhet for min Herre og min Gud. Kjærligheten til Kristus blir også vist gjennom ord. Takket være den hellige Skrift blir

mine ord ikke lenger mine personlige ord. De blir forenet med de hellige som igjen har latt seg inspirert av Den Hellige Ånd gjennom alle tider. Bibelske ord i tidebønnene hver morgen bistår meg i å forene sinnet og hjertet sammen med utallige mennesker som deler de lignende gleder og sorger jeg selv går gjennom. I fellesskapet løfter vi blikket mot den allmektige Gud og vi ber om Hans nåde til å fortsette de oppgaver som Han har kalt oss til.

Med dagens teknologi kan Kristi nærvær komme med oss på en spesiell måte i våre bønnestunder. Mange liker å se den de snakker til når de ringer dem. Dette kan nå gjøres ved å anvende apper som Skype. Man blir ekstra glad når den annens ansikt dukker opp på skjermen og man kan samtidig se omgivelsene hos andre. Samtalen blir også mer livlig når man kan observere den man prater sammen med. Koronatiden har gjort at mange menigheter streamer messe og tilbedelse. Noen steder i verden har de evig tilbedelse året rundt, dag og natt. Et slikt sted er Tyburn kloster i London, hvor jeg hadde retrett ved en anledning.

Selv om man ikke kan se det på skjermen, er det bestandig minst en nonne tilstede under tilbedelsen og de inviterer de troende verden over å ta del i tilbedelsen. Siden retretten har jeg hver morgen gått inn på deres hjemmeside hver gang jeg ber mine tidebønner om morgenen. Jeg kaller det 'å skype med Jesus'. Det føles litt rart i begynnelsen, men etter hvert blir mine bønner dypere fordi jeg ser Jesus ansikt til ansikt og samtalen med ham virker enda mer direkte enn før. Dette anbefales sterkt til leseren (<https://adoration.tyburnconvent.org.uk>).

Når tidebønnene, matutin og laudes, er over, er rutinen min å svare på mailer og arbeide på kontoret. Frokosten blir i ro og fred kl. 09.00 og samtidig blar jeg gjennom avisene. Frem til kl. 12.00 er arbeidet varierende. Det kan være skriving av søndagspreken, forbønner, lage liturgihefte til messestasjoner, eller forbedre katekesen. Ofte skjer det også samtaler på formiddagen som ekteskapsforberedelser eller dåpssamtaler. Av og til kommer noen til kirken for å be og jeg avbryter bevisst mitt arbeid for å ta en prat med dem. Som regel er en enkel hil-

sen tilstrekkelig og de troende setter pris på å bli sett. Noen ganger veller deres følelser og tanker frem og samtalen kan vare lenge. Det er slike stunder jeg ser prestekallet på sitt vakreste. Ved å kunne lytte til folks historier, be med dem og til slutt gi dem som måtte ønske Guds velsignelse, forstår man mer hvorfor den hellige Benedikt har bønn og arbeid som sitt motto. En prest sa til meg en gang under prestestudiet i England: «Som prest er avbrytelse i det vanlige arbeidet ofte de mest meningsfulle øyeblikkene.»

Dagens gang

Menigheten i Ålesund er dedikert til Vår Frue og følgelig er det riktig og naturlig å ta pause kl. 12.00 for å be angelus og rosenkrans. Kirkeklokkene ringer til angelus og de kan høres i flere kilometer. Mange av de troende som bor rundt kirken, forteller at de også tar pause fra sitt arbeid og ber angelus i samme stund. Forenet er vi i bønn med Vår Frue i vår midte. Flere naboer setter også etter hvert pris på klokkingingen. Rosenkransen streames også på youtube og radio, og den som kan, deltar i bønnen. I tillegg til angelus og rosenkrans

har jeg min faste middagsbønn, sekst, å be. Den avsluttende bønn på hver onsdag er blitt min favoritt: «Allmektige, miskunnsrike Gud, du som unner oss hvile ved middagstid, se med velvilje på det arbeid som er påbegynt, rett på det vi har gjort feil og gi at alt fullendes etter din vilje. Ved Kristus, vår Herre.» Det gir en herlig følelse at mitt lille arbeid blir velsignet av Gud, og om det skulle ikke være i samsvar med Hans vilje, vil Gud påse at det bærer frukt så lenge jeg arbeider i Hans vingård.

Prestetjenesten fortsetter etter en enkel lunsj. Det varierer mellom det administrative og fysisk arbeid i kirken. Nå som høsten er her og kirken ligger blant mange trær, blir det flere ganger med løvraking i uteområdet! Vår Frue menighet har rundt 4500 medlemmer og det betyr at den er ikke stor nok til å ha ansatte utenom organisten på femtiprosentstilling. Dette medfører til at arbeidet i kirken vanligvis er avhengig av dugnad. Alle som kan, bidrar det de får tid til, og resten faller på prestene i menigheten.

En annen givende oppgave jeg har stort fokus på, er å besøke

de syke og eldre, og mange av dem bor et stykke unna kirken. En del av ettermiddagen går som regel til slike besøk. Menigheten i Ålesund har heldigvis to prester som igjen betyr at en av oss kan ta kveldsmesse og andre aktiviteter mens den andre tar pastorale besøk. Med en slik ordning blir det også enklere for meg å besøke folk på kveldstid. Jeg har alltid

Avslutning

Pastoralt arbeid på en vanlig hverdag avsluttes rundt kl 21.00. Resten av kvelden går til trening, lesing for kunnskapspåfyll, eller en god film som avkopling. Leggetid skjer før midnatt og selvsagt er kompletorium parallelt med 'skype med Jesus' en naturlig del av rutinen. Igjen er kyssing av det hellige korset den siste hand-

Ved å kunne lytte til folks historier, be med dem og til slutt gi dem som måtte ønske Guds velsignelse, forstå man mer hvorfor den hellige Benedikt har bønn og arbeid som sitt motto.

som mål å besøke førstekomunionsbarn og konfirmanter hjemme hos dem. Tidspunkt etter 18-messen gjør det vanskelig for mange familier, spesielt dem som har småbarn og leggetiden er tidligere enn de fleste av oss. Og derfor skjer besøk rundt 17- eller 18-tiden når det forekommer tilbedelse, eller vesper, og messe i kirken.

lingen den dagen, en gledelig takknemlighet og påminnelse om at Kristi død og oppstandelse er hva denne dagens bønn og arbeid handler om.

Å kunne falle i søvn med ordene «Den allmektige og barmhjertige Gud unne oss en rolig natt og en salig død» er den dype freden jeg daglig lengter etter.

CREDIMUS ANBEFALER BØKER

■ Det er mange bøker vi vil anbefale og dele med dere, mange flere enn disse, men her er noen få tips til god lesing som redaksjonen har samlet til dette nummeret:

■ **Vakre forbilder:**

- En sjels historie. Therese av Lisieux
- A witness to Joy. Om Chiara Corbella Petrillo.
- The journey of Our love. Brev mellom Gianna og Pietro Molla.

■ **For hverdagen:**

- "The biggest lie in the history of Christianity" av Matthew Kelly
- The Noonday Devil: Acedia, the Unnamed Evil of Our Times, av Jean-Charles Nault O.S.B., abbed ved Saint-Wandrille (*hva er akedi? Se s. 22*)

■ **Åndelig lesing:**

- Kristi etterfølgelse
- In Sinu Jesu, skrevet av en anonym benediktinermunk
- The Power of Silence, cardinal Sarah

■ **Teologi og filosofi:**

- C.S. Lewis, Mere Christianity: *En klassiker fra en av det 20. århundrets største kristne apologeter, fungerer som en innføring til kristendommen med nye og minneverdige forklaringer av gamle sannheter. Norsk oversettelse: Se det i øynene (Luther forlag, 2010).*
- G.K. Chesterton, Orthodoxy: *En god innføring til Chestertons lynskarpe sinn og enda skarpere penn, et forsvar for et gammelt livssyn (kristendommen) som forfatteren først trodde han hadde funnet på selv. Norsk oversettelse: Ortodoksi (St. Olav forlag, 2014).*
- Mortimer J. Adler, Aristotle for Everybody: *Redaktøren for Encyclopædia Britannica-serien med "store bøker" (Great Books) gir en lettfattelig innføring til Aristoteles' filosofi og viser at store ideer også er forståelige for helt vanlige folk.*

■ **Og mer:**

- The Day is Now Far Spent, av Kardinal Sarah
- "Girl, arise!" av Claire Swiniarski
- Tolkien: Silmarillion (*sjekk ut teologien i artikkel på s. 30*)

Tekst: Ingvild Aavitsland

Foto: Privat

■ Jeg tror ikke Vår Herre her kommer med et politisk utsagn rettet mot en bestemt gruppe i samfunnet, men med et teologisk utsagn som angår oss alle. Så vidt jeg forstår oppfordrer Han oss, dersom vi vil bli salige, til å bli *“fattige i ånden”*. Hva betyr det? Kan fattigdom være godt?

”

Salige er de fattige i ånden, for himlenes rike er deres.

(Matt 5,3)

Det er viktig å forstå at den kristne forståelsen av god fattigdom ikke springer ut av en slags skyldfølelse, eller et hat mot materielle ting – vi er ikke kommunister, som påstår at det å eie noe selv er det samme som å ha stjålet noe fra fellesskapet. Kirken har alltid forsikret oss om at vi ikke gjør noe galt når vi sørger for nok mat og klær og trivsel for oss selv og vår familie, siden dette er noe ethvert menneske fra naturens side har rett til.¹ Men innenfor rammen av det *overnaturlige* liv som kommer med dåpen (altså livet i Kristus) finnes det et mer fullkomment levevis, sterkt anbefalt av Kirken, der man frivillig søker å gjøre seg selv fullstendig fattig

fra alt som kan komme mellom sjelen og Gud – ikke minst dersom disse hindringene er materielle ting. (Det går an å være rik materielt sett og enda fattig i ånden på denne måten, men det er vanskelig.) Dette er grunnen til at de fleste ordenssamfunn avlegger et fattigdomsløfte.

Hva kjennetegner den indre fattigdommen? For å prøve å gjøre meg en forestilling om dette prøvde jeg å tenke over hva som utgjør det motsatte av hellig fattigdom, nemlig havesyke, på latin *avaritia*. Er man havesyk, «identifiserer» man seg med tingene sine, eller med bestemte ideer eller planer eller omtrent hva det

skal være, slik at man nødvendigvis ikke i det hele tatt vil gi slipp på dem, men man bruker i stedet tid og krefter på å «sikre», hegne om, eiendommen sin. Man glemmer at både alle ting såvel som fortiden, nåtiden, fremtiden og evigheten tilhører Gud som har skapt det, og at Han derfor er i sin fulle rett når Han gjør med det som Han vil.²

Avaritia driver oss til å bygge livene våre på vår søken etter stadig flere eiendeler i konkret eller overført betydning. Men etterhvert vil dette, om enn det bare handler om noen få ting, bli destruktivt, fordi vi aldri kan finne lykken i å eie skapte ting eller i vår egen fremgang. Kan-

skje tenker vi at vi selv jo ikke er "pengekåte rikinger" og derfor er utenfor faresonen, men da kan vi huske at for å forbli utenfor faresonen er vi nødt til å bekjempe hver minste antydning til havesyke i vårt indre³, slik som enhver motvilje mot å gi eller låne ut selv små ting. "Til den som ber deg skal du gi, den som vil låne av deg skal du ikke vende ryggen."⁴; "Enhver må gi slik som han setter seg fore i sitt hjerte, ikke med ulyst eller av tvang. For Gud elsker en glad giver."⁵ Eller kanskje deler vi gjerne på tingene våre, men tiden vår vil vi allikevel ha retten til å bestemme over, slik at vi bare er beredt til å vise nestekjærlighet på enkelte tidspunkter når vi selv vil. Eller kanskje er det vennene våre vi ikke vil dele med andre...

Problemet med havesyke er imidlertid ikke at man ønsker for mye godt til seg selv, snarere tvert imot: at man tviholder ved gode ting som ikke er gode nok til å fortjene menneskesjelens fulle oppmerksomhet. Faktisk er hver og en av oss skapt for å "eie" det største gode som finnes, nemlig Gud selv – i Himmelen skal vi ha fullstendig tilgang til Gud, vi skal se Ham ansikt til

ansikt, Han som metter sine helgener med sin egen uendelige væren, med sitt eget vesen som er Kjærlighet. Vår Herre Jesus, for dem som får eie Ham i Himmelen, er "sant lys, fullstendig metning, evig glede, fullendt elskverdighet og fullkommen lykke".⁶ Dette ønsker Gud for oss, og Han ønsker at vi skal ønske det for oss selv. For ønsker vi det ikke, kommer Han heller ikke til å gi det til oss, siden Han respekterer vår frie vilje. Men det er nettopp dette som er problemet med havesyke: den er en måte å ikke ønske denne største Gaven på, altså en måte å ikke ønske foreningen med Gud på, fordi man i stedet velger å ønske seg og bry seg om lavere, forgjengelige, skapte ting (og vesener) som har sin væren og sin godhet kun avledet av Guds godhet. Man lider av *avaritia* når man som en vane og dypt inngrodd holdning ønsker skapte ting og skapninger mer enn man ønsker Skaperen, slik at man for eksempel murrer mot eller setter seg opp mot Guds vilje, eller til og med fortviler, når Han tillater at noen av ens materielle eller åndelige rikdommer tas fra en. *Avaritia* gir oss en holdning overfor verden som er selv-fo-

kusert, beregnende, bekymret, som søker å eie og hamstre de godene vi har, og ha kontroll over dem. Det er dypest sett en holdning som er ufri og mistenksom, fordi den er uten tillit til at Gud av seg selv unner oss gode ting, at Han vil gi oss det vi trenger og alt det er godt for oss å ha. "Når selv dere, som er onde, vet å gi barna deres gode gaver, hvor mye mer skal da ikke deres Far i Himmelen gi den hellige Ånd til dem som ber Ham?"⁷

Det aller mest lysende eksempelet på havesykens motsetning, hellig fattigdom, er kanskje den hellige Frans av Assisi. Som vi kan lese i biografier om ham, var han aldri bekymret for fremtiden eller beregnende i sitt forhold til andre, men førte i stedet til enhver tid en intens kamp mot sin egen indre tendens til å ville eie og hamstre ting. Så langt gikk han i dette, at han, etter at de første fransiskanerbrødrene hadde bodd en stund i den dypeste fattigdom i et gammelt skjul, bestemte at de måtte flytte derfra og prøve å finne en fattigere bolig et annet sted – så de ikke skulle begynne å føle eierskap for stedet de bodde på. Han bestemte seg også for alltid å

gi hva det enn skulle være til dem som ba ham "for Guds kjærlighets skyld", og forsøkte alltid å være den aller fattigste i en forsamling. Og mange andre lignende ting fortelles om ham.⁸ Han kunne gjøre dette fordi han levde i en urokkelig tro på at Guds godhet kom til å forsørge ham med alt han trengte til kropp og sjel, slik Jesus har sagt: "*Gi akt på liljene, hvordan de vokser! De arbeider ikke, de spinner ikke. Men jeg sier dere: Selv ikke Salomo i all sin herlighet var kledd som en av dem! Men kler Gud slik gresset på marken, det som står i dag og i morgen kastes i ovnen, hvor mye mer skal han da kle dere, dere lite troende!*"⁹

Så – hvordan begynner vi hvis vi vil oppnå indre fattigdom? Først og fremst, tror jeg, må en rett og slett kvitte seg med overflødige ting (eller prosjekter eller annet) som man vet innerst inne er til hindring for, eller i alle fall ikke hjelper, relasjonen med Gud og nesten. Og så prøver man å øve seg opp til å akseptere med god mine alle de små og store øyeblikkene i hverdagen når man må gi fra seg noe eller ikke oppnår det man selv vil. Men det dypere, indre steget som må tas, og

som man dermed blir klar for å ta, er å godta seg selv som et vesen som trenger (Guds) kjærlighet¹⁰. Den som lever i hellig fattigdom innrømmer og godtar nemlig at han som menneske, uansett hvor god karriere han gjør, hvor god kontroll han har på livet sitt, alltid vil forbli *trengende*. For han er bevisst sin egen litenhet, sin egen avhengige eksistens som skapning, og også sin egen svakhet, hjelpeløshet og sin ødelagthet som følge av vår falne menneskenatur og våre synder. Han prøver derfor ikke å gjøre seg en illusjon om noe annet ved å klamre seg til materielle ting eller andre mennesker eller forestillinger om fremtiden som om han hadde fortjent dem eller de var hans. I stedet lever han, som en bortkommen sønn som så er blitt ønsket velkommen hjem og har fått tilbake barnekår hos Gud ved dåpen, med en resignert tillit til at han ikke trenger å "bekymre seg for morgendagen"¹¹ eller forsøke å bestemme over den. Han kjenner Gud sin Far som har omsorg for ham, og den Gode Hyrde som kjenner ham og passer på ham og kommer til å gi ham alt han trenger. Den evangelisk fattige er fullstendig

åpen for å *ta imot* alt fra Guds kjærlige hånd, i tillit til at det er *bare godt*, og vitende om at det alltid vil være helt ufortjent og at han ikke kan gjøre gjengjeld. Og siden han vet at det eneste han i sin fattigdom egentlig kan gjøre som svar på Guds godhet er å glede seg over den, lever han i en kontinuerlig kjærlighetsfylt takknemlighet.

---

¹ Se for eksempel Leo XIII: *Rerum Novarum*, 11

² Jf Lukas 12:18-2

³ Se maksimene for 14. - 23. mai i William Faber (trans.), *Maxims of St Philip Neri for every day of the year*. <http://liturgialatina.org/oratorian/maxims.htm>

⁴ Matt 5:42

⁵ 2 Kor 9:7

⁶ *lux vera, satietas plena, gaudium sempiternum, iucunditas consummata et felicitas perfecta*. (St Thomas Aquinas: "Oratio post Missam")

⁷ Luk 11:13

⁸ Se Tomas av Celano: *Den hellige Frans livshistorie*.

⁹ Lukas 12:27-28

¹⁰ Dette er ikke min egen innsikt, jeg har lest det et sted, muligens i en av Jesusbøkene til pave Benedikt XVI, men jeg finner ikke igjen sitatet.

¹¹ Jf Matteus 6:34

ST. JOHN HENRY NEWMAN FOR EVERYDAY

Foto: Wikimedia Commons, Katie
Moum /Unsplash

Whene'er across this sinful flesh of mine
I draw the Holy Sign, All good thoughts stir
within me, and renew Their slumbering
strength divine; Till there springs up a courage
high and true To suffer and to do. And who
shall say, but hateful spirits around, For their
brief hour unbound, Shudder to see, and wail
their overthrow? While on far heathen ground
Some lonely Saint hails the fresh odour,
though Its source he cannot know.

The Sign of the Cross

(Pearce, Joseph. Poems Every Catholic Should Know (p. 181). TAN Books.
Kindle Edition.)

Lead, Kindly Light, amidst th'encircling gloom,
Lead Thou me on!
The night is dark, and I am far from home,
Lead Thou me on!
Keep Thou my feet; I do not ask to see
The distant scene; one step enough for me.

from Lead, Kindly Light

Tekst: August Wade

Foto: Privat

■ I denne utgaven av *Credimus* kommer det klart frem at vi ikke kan skille mellom vår katolske tro og vår hverdag. Når Gud har skapt alt, er det umulig å forstå verden og oss selv uten Ham. En viktig grunn til dette er at Gud skapte oss for *noe* eller *noen* – nemlig seg selv. Det er jo ikke tilfeldig at følgende sitat fra st. Augustins *Bekjennelser* er så frekvent i *Credimus*: «Du gir oss selv lyst til å prise deg. For du har skapt oss til deg, og vårt hjerte er urolig inntil det finner hvile i deg.»¹ Det er grunnlaget i en kristen forståelse av verden.

Så hvorfor søker vi ikke Gud med den største begeistring? Og når vi søker Ham, hvorfor hender det at vi noen ganger opplever en motstand i form av apati, tristhet eller til og med avsky for alt som har med Treenigheten å gjøre? Har jeg ADHD når jeg ber, men ikke ellers? I så fall er jeg i godt lag. Kirkens hyrder og hellige har skrevet om temaet siden urkirken og frem til vår egen tid.

”

Har jeg ADHD når jeg ber, men ikke ellers?

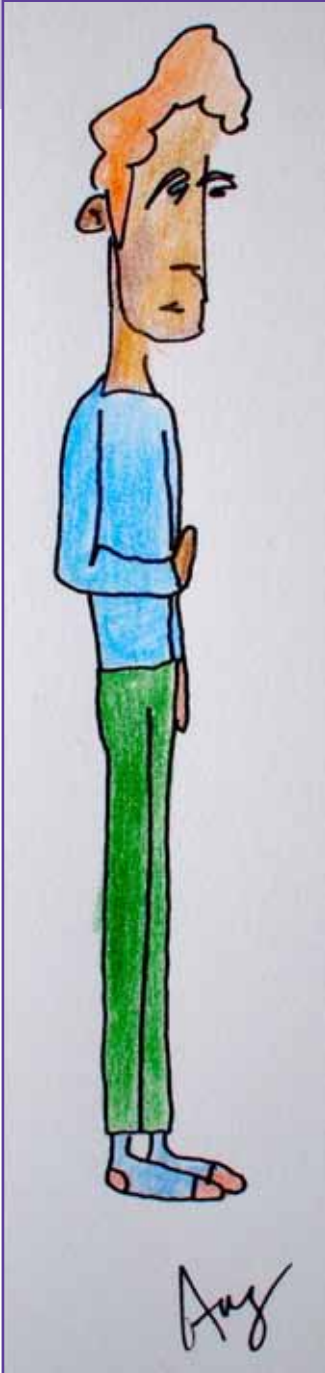
Noen kjente navn er: st. Johannes Kassianus, st. Benedikt, st. Gregor, st. Thomas Aquinas og pave emeritus Benedikt XVI.

Resultatet finner vi snevert presentert i Den katolske kirkes katekisme (KKK). Det presenteres som én av de syv hovedsyndene: hovmot, havesyke, misunnelse, sinne, ukyskhet, fråtseri, og *åndelig latskap eller akedi*. «De kalles hovedsynder fordi de gir opphav til andre synder og laster,» (KKK, 1866). Jeg skriver om den sistnevnte: latskap eller akedi. Det greske ordet ble aldri oversatt til latin; det ble hetende *acedia* og betyr *lack of care*. Dette er ikke synonymt med *latskap*, men de referer begge til et demonisk angrep for å

ødelegge vårt forhold til Jesus Kristus.

St. Thomas Aquinas om lengsel, kjærlighet og handling.

Så hva er akedi? La oss først se på det motsatte av «lack of care» og latskap, nemlig *å elske* og *å handle*. Om dette sier *Credimus'* skytshelgen Thomas Aquinas det følgende: «every agent, whatever it be, does every action from love of some kind»². Å ønske seg og begjære noe; å ville noe av all hjertens lyst! Alle mine valg skyldes en form for kjærlighet; enten til det jeg velger eller til det som følger av valget. For eksempel velger jeg å studere, selv om det kan være kjedelig. Hvorfor? Fordi jeg lengter etter å kunne

forsørge min fremtidige familie. Noen ganger forsømmer jeg mine studier og leser heller tegneserier; i dette øyeblikket elsker jeg den umiddelbare spenningen i Spider-man høyere enn studiet.

St. Thomas' sitt perspektiv er utelukkende positivt: alle mennesker er orientert mot og lengter etter en tilfredsstillelse av våre dypeste lengsler. Dette gjelder til og med når vi syndet. Vi tror i gjerningsøyeblikket at synden kan tilfredsstille oss. Djevelen kan lure oss til å tro at synd er godt. Men synd kan aldri tilfredsstille oss. Bare Gud kan gi oss livets fylde. Han er godhet.

Alt det gode i verden – underholdning, samliv, kunnskap, lek, samvær, nytelse – er gode i kraft av sin likhet og delaktighet i Gud. Derfor er det godt å lengte etter og elske disse tingene: de gir et frempek og en foregripelse på livet med Ham, der vi aldri mer skal tørste eller hungre.

Foreningen med det gode jeg lengter etter, er et kjærlighetsmøte og fullbyrdelse av en prosess som begynte da jeg først kjente på lengselen. Kjærligheten til det gode trekker meg

mot seg, og jeg arbeider for å komme frem til målet. Dersom Gud vil, får jeg tilfredsstilt lengselen, og resultatet og frukten av dette møte mellom meg og det jeg elsker er – selvsagt – glede, som er frukten av kjærlighet. Dette er kjærlighetsprosessens tre steg: opplevelse av savn og lengsel; arbeidet for å tilfredsstille lengselen, og møtet med Gud i et gode som slukker min tørst og gir glede. For st. Thomas ligger dette til grunn for *alle* avgjørelser og sysler. Alt vi gjør er drevet av en slags kjærlighet til noe.

Hva akedi gjør med våre liv.

Demonen bak akedi angriper de to første stegene i prosessen: lengselen og veien mot målet. Dette forstår vi når vi leser st. Thomas' to definisjoner på akedi: «sloth is sorrow for spiritual good» (acedia est tristitia de bono divino) og akedi er «disgust with activity» (taedium operandi).³

Vi forstår umiddelbart alvoret ved den første definisjonen. Det er ulogisk og paradoksalt og åndelige goder kan gjøre meg trist. Men når det jeg lengtet etter slutter å være godt, forsvinner lengselen og

Alle mine valg skyldes en form for kjærlighet; enten til det jeg velger eller til det som følger av valget.

viljen. Bønn og kirkeliv oppleves ikke lenger som et kjærlighetsmøte - følgelig forsvinner kjærlighetens frukt, som er glede. Vi står igjen med apati, tristhet og bunnløs kjedsomhet, uten lengsel, uten vilje. Da vil jeg enten *ingenting* eller *alt annet* enn Gud. Her viser akedi seg som en hovedsynd som gir opphav til andre synder: fysiske goder jeg lengter etter blir til avguder, for jeg løsriver dem fra Gud. De blir ikke lenger tegn på Guds godhet, men substitutter og konkurrenter.

Akedi angriper også *veien* til målet, med «avsky for aktivitet». Denne definisjonen har gitt den norske oversettelsen av akedi – latskap. Men ordet *aktivitet* er tungtveiende for st. Thomas. Det er andre halvdel av begrepsparet *potensial* og *aktivitet*, og sammen utgjør de grunnmuren for kirkelærerens virkelighetsforståelse. Aktivitet er virkeliggjørelsen av et potensial. Et potensial er alltid en mangel. St. Thomas lærer oss at Gud ikke har mangler. Han er *purus actus* – ren, fullkommen aktivitet.⁴

Vi vet vi er skapt i Guds bilde, og vi vet at vi skal bli som Ham: «når han åpenbarer seg, skal vi bli lik ham, for vi skal se ham

som han er,» (1 Joh 3,2b). Når Gud er *purus actus*, er det mulig å snakke om kristenlivet uten å snakke om aktivitet? Vi blir lik Gud med en hellig livsførsel. Dette beskrives i saligprisningene hos Matteus. Disse handlingene er ikke bare frempek mot Himmelen. De er en tjuvstart på livet med Ham. Derfor kaller vi helgener for *hellige*, selv om bare Gud er hellig: Guds hellighet skinner gjennom deres liv. Dette er vårt kall, og det er et fantastisk kall! Men det viser også hvor alvorlig det er med «avsky for aktivitet». Det er avsky for Gud og livet med Ham.

Vi ser at akedi ødelegger både første og andre kjærlighetsbevegelse. Min opplevelse av lengsel og vilje, samt min evne til å arbeide og leve hellig for å nå Gud. Håp er avhengig av vilje, som st. Thomas skriver: «Før noe kan bli håpet, må det være ønsket. Det som ikke er ønsket, kan ikke være gjenstand for håp, men blir heller fryktet eller sogar foraktet.»⁵ Når man er under angrep av akedi, ser Gud trist og kjedelig ut. Møtet med Ham oppleves ikke som et kjærlighetsmøte. Frukten av kjærligheten uteblir; det er gleden. Når håpet, viljen, kjærligheten og gleden

er borte, kan vi si som israelitene i ørkenen: «Var det ikke bedre for oss å vende tilbake til Egypt?» (4 Mos 14,3b). Vi makter ikke å takke «ja!» til et liv i det lovede land; vi makter ikke å svare «ja!» til våre kall til hellighet, misjon, ekteskap, og så videre. Akedi er et nådestøt i kristenlivet.

Vår frelse fra akedi.

Hvordan holder man ut et så fryktelig, men heldigvis midlertidig angrep? St. Thomas foreslår for oss *Inkarnasjonen* som den definitive redningen. Den uendelige avstanden mellom Guds natur og vår egen forsvinner når Jesus blir yppersteprest, *pontifex*, som betyr: brobygger. Når Jesus tar oss opp på sine skuldre, som den bortkomne sauene, tar han helt fysisk *på seg* den menneskelige natur, mens han i samme bevegelse løfter oss opp til seg selv. Jesu komme er et ekteskap mellom Gud og mennesket: vi blir ett i livets gang for å bli ett i dødens sprang – det er samfunn og enhet med Ham.

Vår kjærlighetshistorie med Jesus Kristus begynte for alvor da vi ble døpt. Men for å vokse i tro, håp og kjærlighet, trenger vi en god oppdragelse. Gud

gav oss sin egen mor til dette formålet. Hun elsker Jesus og ærer Jesus høyest og mest perfekt av alle Guds skapninger. Hennes navn må aldri være langt fra våre lepper: «Maria, hjelp meg å elske din sønn!» «Maria, gi meg en sterk vilje til å leve for din sønn!» Hun gav oss vårt sterkeste våpen mot Satan og hans hær: rosenkransen. Den er en skole i det kristne liv: i rosenkransen lærer hun oss *gleden* ved inkarnasjonen; hun lærer oss å se det guddommelige *lyset* i Jesu Kristi liv og virke; hun lærer oss å elske Jesus i Hans og vår *lidelse*; hun lærer oss å håpe på den *herligheten* som venter oss og som vi får del i allerede nå i Den hellige messen.

Matt Fradd liker å påpeke i podkasten *Pints with Aquinas*, at det er håpløst å forstå kristendommen uten Satan og syndens inntog i verden. *Frelse, nåde, barmhjertighet*: disse blir innholdsløse ord og Jesu inkarnasjon og korsoffer reduseres til koselige gester å huske på i jule- og påskeferien. Det er like meningsløst som å forklare Ringenes Herre uten å snakke om Sauron og Mordor. Akedi og latskap – det er Den ene ringen i mitt liv (og kanskje ditt?) som tynger og stjeler håp

og glede. Det er en fristelse å gi etter for akedi ved å ty til avgudsdyrkelse av fysiske goder. Eller så kan man bli motløs, for vi vet at nytelse fra denne verden ikke varer. Men vi vet også at dette er angrep fra Djevelen; vi vet at det er midlertidig; og når vi forstår at vi er under angrep og tilkaller vår verneengel og Vår himmelske mor, Maria, flykter Satan, for han har blitt oppdaget! Det er som min forlovede sa: «Du kan ikke alltid kjempe ved å slå, for noen ganger må du vente, holde ut, be og lære, dette er kampen din». Maria trøste og bevare oss i sin moderlige omsorg. I mellomtiden holder vi ut.

Marias uplettede hjerte, vår gledes grunn, be for oss!

¹ Augustin, *Conf*, overs. Hjelde. 1, 1.

² *Summa Theologiae*, I, II q. 28, a. 6, corp.

³ Benediktiner-abbed Jean-Charles Nault, *The Noonday Devil – Acedia, the Unnamed Evil of Our Times*, 1. side i kapittel 2 – *Saint Thomas Aquinas*.

⁴ Dersom du finner dette interessant, kan jeg anbefale å finne å google: «Summa Theologiae PDF», klikke deg frem til prima pars, spørsmål 2, artikkel 3. Det er deilig lesning.

⁵ *Teologisk håndbok*, kapittel 253.

Tekst: Peder Foss

Foto: Wikimedia Commons

■ Gud vår Fader kaller sine barn til en hellig renhet i kropp og sjel, en selvbeherskelse i forhold til seksualiteten så vi kan bruke den uselvisk og i kjærlighet til vår neste og til Gud. Verden har alltid stridt imot dette budet, men i vår tid er faren spesielt stor. Enten om det er på internett, i butikkvinduer, blader, reklame, filmer, eller om det er i måten folk flest kler seg eller snakker på, møter vi en verden *besatt* av det ukyske og det umåteholdne. Hva skal unge katolikker gjøre for å leve ut Kristi befaling i en slik tid?

”

*For Gud kalte oss ikke til urenhets,
men til helliggjørelse.*

(1 Tess 4,7)

Mennesker er unnfanget med en innbyrdes verdi som kronen på Guds skaperverk, og de er skapt til mann og kvinne. Foreningen av mann og kvinne bringer frem nytt liv. Denne evnen er like storslagen og vakker som det livet det bringer inn i verden, og er så høytidelig at Gud befaler: «Derfor skal mannen forlate sin far og sin

mor og forbli hos sin hustru, og de skal være ett kjød». Fordi seksualiteten er god og hellig må den ivaretas fra misbruk; den må være (i) innenfor et ekteskap, (ii) åpen for liv, og (iii) rettet inn mot forening av ektefellene. At nytt liv blir til, er samleiets naturlige funksjon, altså utgjør prevensjon og ikke minst abort angrep på liv

og på seksualiteten. Nytelsen som seksualiteten gir er god i utgangspunktet, men når den gjøres til samleiets primærmål skaper den en selvopptatthet, en griskhet, som snur det givende og det kjærlige ved seksualiteten på hode. Eksempler er onani, hor, prostitusjon, voldtekt, homofilt samleie eller sodomi, pedofili, flerkoneri,

og incest.² Alle disse er ekteskapsbrudd fordi de forbryter seg mot ekteskapets integritet, naturen og menneskeverdet. Noen er av natur ikke i stand til å bringe frem liv, og ingen av dem forener trolovede i samsvar med de ekteskapsløfter de avla – de oppfyller ikke hensikten med vår seksualitet.

Vår Herre forklarer at det ikke bare er selve handlingen, men alt begjær som fører til den som er syndig:

«Dere har hørt det sagt: Du skal ikke bryte ekteskapet! Men jeg sier dere at enhver som ser på en annens hustru med begjær, han er allerede i sitt hjerte en ekteskapsbryter»³.

Hør også Paulus:

«Fly hor! All synd som et menneske ellers kan gjøre, er utenfor legemet. Men den som driver hor, synder mot sitt eget legeme. Eller vet dere ikke at deres legeme er et

tempel for Den Hellige Ånd som bor i dere, og som dere har fått fra Gud? Dere tilhører ikke lenger dere selv. Dere er dyrt kjøpt! La da legemet være til ære for Gud.»⁴

En løs livsstil og et useriøst forhold til seksualitet presenteres som befriende. I virkeligheten blir man en slave for sin egen

nyttelse, bundet fast av en svak vilje og selvopptatthet. Grunnen til alle disse forbudene er ikke fordi seksualiteten eller menneskekroppen er ond, men tvert imot fordi de er så gode og vakre at de må brukes rett. Det er nettopp for å ivareta menneskets og seksualitetens verdi at vår gode

Vi må stadig og ofte be Gud om nåde til å gjøre Hans vilje og følge Hans kjærlighetsbud hvis vi skal overvinne synd, spesielt i forhold til kyskhet.

”

Gud har lagt i vår natur og i sin Åpenbaring disse sanne og hellige budene. Dessverre er vi falne og har dermed vanskelig for å holde dem. Løsningen er dyden vi kaller kyskhhet. Kyskhetens dyd rettleder sansenes innvirkning på våre tanker og gjerninger i forhold til seksualitet⁵. Den gjør dette ved å la lidenskapene underordne seg fornuften, slik at de ikke overmannet oss, men heller samspiller med fornuft. Herren forteller oss i Saligprisningene: «Salig er de rene av hjertet, for de skal se Gud»⁶. Ved å kve begjæret etter ondt begynner vi å se og kjenne Gud selv fordi

vi begynner å forstå Hans lov. Vi befris fra ondt begjær, så vi kan ha et hellig begjær etter det gode og det vakre. Kyskhet tar ikke bort fristelsene som utvilsomt kommer, men den lar en stå standhaftig og med selvbeherskelse og ro i møte med dem.

Hvordan kan man så forandre adferden sin og begynne på søken etter friheten som kyskheten gir? Husk at kyskheten, som enhver dyd, er en vane som må øves opp. Det første steget er å forstå sannheten: det gode, det vakre og det stor- slagne som venter den som

praktiserer kyskhet, og det onde, avskyelige og patetiske ved ukyskhet.

Så må man unngå å falle i fristelse ved å ta dem ut av hverdagen. Det kan være filmer eller serier man må slutte å se, musikk man burde erstatte eller bøker man må legge bort. Musikk har en spesiell evne til å heve sinnet til det himmelske eller å dra det ned i motsatt retning, så å velge rett musikk kan hjelpe enormt med kyskhet. Å tenke over måtene man snakker på, kler seg på, ser på andre på og tenker om dem på er også nødvendig. Selv om man reduserer antall anledninger til fristelse og fall rundt seg vil fristelsene komme likevel. Da tar vi Herrens råd:

«Om ditt høyre øye frister deg til synd, så riv det ut og kast det fra deg! Det er bedre for deg å miste ett av dine lemmer, enn at hele ditt legeme kastes i helvete.»⁷

For det første sier dette ordet oss at når øyet faller på noe som frister oss, da må vi slutte å se! For det andre må vi i viljen forsake fristelsen, rive den ut og kaste den fra oss.

Nå som vi har drøftet de naturlige forsvarsverkene mot ukyskhet går vi videre til de viktigste: de åndelige. Det første en som sliter med ukyskhet må gjøre er å skrifte de syndene han eller hun begår mot kyskheten, ofte. I skriftemålet mottar vi Herrens tilgivelse ved oppriktig anger, fullstendig bekjennelse og bot, og vårt vennskap med Gud gjenopprettes ved den sakramentale nåden vi fylles med⁸. Å motta Den hellige Kommunion med stor hengivenhet og med intensjon om å vinne renhet i kropp og sjel gjennom Kristi Legeme og Blod vil være essensielt.

Bønn er også uunnværlig; vi må stadig og ofte be Gud om nåde til å gjøre Hans vilje og følge Hans kjærlighetsbud hvis vi skal overvinne synd, spesielt i forhold til kyskhet. Kristi lidelse er en stadig tilflukt hvis man fristes: fokuser med en gang på den korsfestede Kristus, og bli stilnet og angerfull av den store kjærligheten Han viser oss i sitt offer, og mediter over at hver synd vi begår begås mot Kristus.⁹ Det er også viktig å be Vår salige

Mor, Jomfru Maria, om hjelp med kyskhet, hun som er den Plettfrie, full av nåde¹⁰, evig jomfru og kyskhetens mor.¹¹ Den hellige Josef, hennes ektemann og Herrens fosterfar er også en mektig veiviser i kyskhet. Menn som strever med ukyskhet skal ta hans tause ydmykhet til forbilde; en mann skal være en *custos virginum*¹² (jomfruers verge) som tjener i stillhet og selvbeherskelse.

Trusselen mot uskyldighet og kyskhet er muligens større i vår tid enn den noensinne har vært på grunn av den nye teknologien. Likevel er det nettopp i de største fristelser, prøvelser og lidelser at vi finner de største instrumentene for vår egen helliggjørelse. Oppstandelsen kommer ikke utenom Korset, men gjennom. Det er ved å ta opp vårt kors og følge Kristus langs den smale veien at vi når gjennom den trange porten.¹³ Gud sender oss ingen fristelse Han vet vi ikke er i stand til å stå imot¹⁴, og hvis Gud er med oss, hvem er da mot oss?¹⁵

Ta derfor Guds fulle rustning på,

så dere kan gjøre motstand på den onde dag og bli stående etter å ha overvunnet alt. Stå da ombundet med sannhetens belte om livet og vær iført rettferdighetens brynje. Ha som sko på føttene den beredskap som fredens evangelium gir. Grip fremfor alt troens skjold, som dere kan slokke alle den ondes brennende piler med. Ta frelsens hjelm og Åndens sverd, som er Guds ord. Be til enhver tid i Ånden med all bønn og påkallelse. Vær årvåkne i dette, med all utholdenhet i bønn for alle de hellige.¹⁶

¹ 1 Mos 2,24

² *Den katolske kirkes katekisme*, §2351-2356

³ Matt 5,27-28

⁴ 1 Kor 6,18-20

⁵ St. Thomas Aquinas, *Summa Theologiæ* II-II q. 151, a. 1

⁶ Matt 5,8

⁷ Matt 5,29

⁸ *Den katolske kirkes katekisme*, §1450-1458

⁹ Matt 25,40

¹⁰ Luk 1,28

¹¹ *Det Lauretanske litani*

¹² *Litaniæ Sancte Ioseph*

¹³ Matt 7,14 og Matt 16,24-28

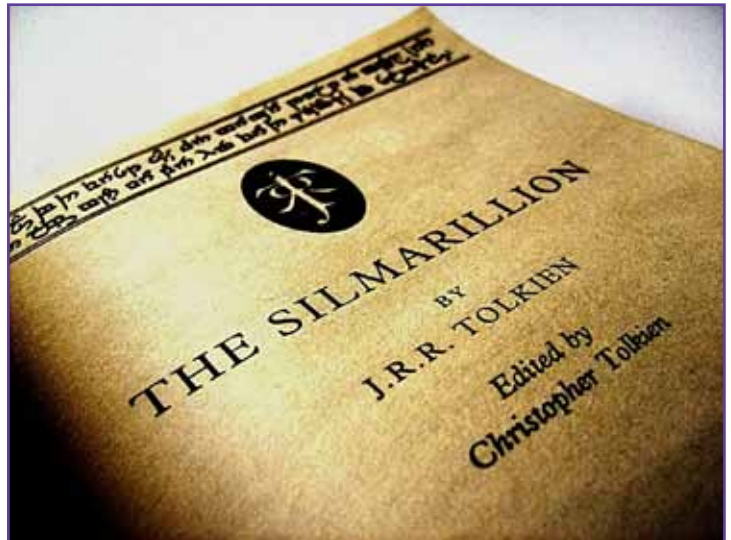
¹⁴ 1 Kor 10,13

¹⁵ Rom 8,31

¹⁶ Ef 6,12-18

TOLKIENS
TEOLOGI

■ J.R.R. Tolkien (1892–1973) er mest kjent som forfatteren av berømte fantasiromaner som *Hobbiten* og *Ringenes herre*, men hvor mange er det som vet at han også var en dypt troende katolikk som lot troen gjennomsyre fantasien sin? I et brev til en jesuittpater beskrev han til og med *Ringenes herre* som «et fundamentalt religiøst og katolsk verk». I første del av denne serien skal jeg si litt om Tolkiens bakgrunn og se på noen av de kristne elementene i boken *Silmarillion*.

Tolkien ville ikke skrive en kristen allegori av samme type som *Narnia*-bøkene til den kjente forfatteren C.S. Lewis (1896–1963), der det er åpenbart at løven Aslan er Jesus. Han ville skape en myte. Lewis var ateist da han kom til universitetet i Oxford, og det var gjennom samtaler med Tolkien (begge var med i en litterær diskusjonsgruppe som het *Inklings*) at han fant veien til Kristus. En kveld hadde Le-

wis sagt at kristendommen er en myte og at myter er løgner, selv om de er «pustet gjennom sølv» (høytidelig fremført).

Som respons til dette gikk Tolkien hjem og skrev diktet *Mythopoeia* (myteskapelse), som er adressert til *Misomythos* (mytehater) fra *Philomythos* (myteelsker). Diktet inneholder Tolkiens tanker om at de største sannhetene kan gjen speiles i myter, og evangeliet

om Jesus Kristus er den sanne myten, siden den virkelig fant sted. Derfor er det naturlig at den også blir gjenspeilet i Tolkiens egne verker. Den første boken vi skal se på heter *Silmarillion* og er en samling av fortellinger fra Tolkiens univers, det såkalte legendariet.

Engler og demoner

I *Ainulindalë*, den første delen av *Silmarillion*, står det at

«Eru var, den Ene, som i Arda kalles Ilúvatar, og han skapte først ainuene, de hellige, som ... var hos ham før noe annet var til.» Dette minner åpenbart om Gud som skaper englene, og det følger en skapelsesberetning om Arda, som er det alviske navnet på jorden. Den mektigste av ainuene heter Melkor, og han vil ikke være med på notene (bokstavelig talt, siden verden blir skapt ved hjelp av sang). I stedet for å tjene Eru vil Melkor «tvinge alvers og menneskers vilje inn under sin egen».

Etter at Eru har skapt jorden, binder han ainuene til den, og deretter blir de kalt valaer. Om skaperverket sier Melkor til de andre valaene: «Dette skal være mitt rike; og jeg krever det for meg selv!» En annen av valaene, som heter Manwë, fører resten av dem til strid mot Melkor. Dette minner om slaget i himmelen mellom erkeengelen Mikael og Lucifer, som ender med at Lucifer blir forvandlet til Satan. I denne versjonen er det Melkor som faller ned i mørket og blir kalt Morgoth. Han tar med seg balrogene, som er en slags demoner.

Mens ainuene eller valaene i Tolkiens legendarium minner om erkeenglene, finnes det også engler av lavere rang. Disse kalles maiaer, og den viseste av maiaene heter Olórin. Når han viser seg for mennesker i fysisk form, bruker han navnet Gandalf (det bør høres kjent ut). De andre trollmennene i Midgard (et kontinent på Arda) – Saruman, Radagast, Alatar og Pallando – er også maiaer. Det samme er Sauron, som blir Morgoths tjener. Men «i senere år reiste han seg som en skygge av Morgoth og et gjenferd av hans ondskap, og vandret i hans fotspor på den samme ødeleggende vei.»

I forbindelse med valaene står det om Varda, også kalt Stjernerdronningen, at: «Hennes skjønnhet er for stor til å skildres i menneskers eller alvers ord». Morgoth hater og frykter henne mer enn noen annen

skapning, og det er mange likhetstrekk mellom Varda og Jomfru Maria. Alvene kaller henne Elbereth, og «de roper hennes navn fra Midgards skygger». Vi får et eksempel på dette i *Ringenes herre*, når Frodo og Sam hører alvene syngende: «O Snehvit! Snehvit! Jomfru skjær! O dronning fjernt bak Vesterhav! Du lys for oss som vandrer her i skogsskygger, på skogbunn lav!»

I denne første delen har jeg sagt litt om Tolkiens bakgrunn, inkludert hans forkjærlighet for myter, og noen av de kristne elementene i hans egen myte om verdens skapelse. I *Ringenes herre* lurer Sam på «om vi kommer med i sanger og historier en gang. Vi er jo med i en, det er klart.» Fortellingene fra *Silmarillion* fortsetter i Tolkiens andre bøker, og neste gang skal jeg se litt på *Hobbitten*.

”

***O Snehvit! Snehvit! Jomfru skjær!
O dronning fjernt bak Vesterhav!
Du lys for oss som vandrer her i
skogsskygger, på skogbunn lav!***

HEI DU, HAR DU HUSKET Å BETALE MEDLEMSKONTINGENT? 😊

